

Георг Вільгельм Фрідріх Гегель

Біографія та філософські вчення

Біографія

- Гегель народився в родині фінансового чиновника. У віці семи років він пішов у Штутгартську гімназію, де виявив здібності до древніх мов та історії. 1788 року після закінчення гімназії він пішов у Тюбінгенський теологічний інститут. Тут він потоваришував із Фрідріхом Вільгельмом Шеллінгом і поетом Фрідріхом Гельдерліном. У студентські роки Гегель захоплювався Французькою революцією. В ці роки він навіть посадив разом із Шеллінгом «дерево свободи». 1793 року Гегель одержує ступінь магістра філософії. Того самого року він завершує навчання в інституті, після чого працює домашнім вчителем у Берні і Франкфурті. У цей період він створює, так звані, «теологічні роботи», опубліковані лише в 20 столітті — «Народна релігія і християнство», «Життя Ісуса», «Позитивність християнської релігії».

Особистісна характеристика

- Гегель був дуже незвичайною людиною. Важко підбираючи слова при розмові на повсякденні теми, він цікаво розмірковував про складні речі. Міркуючи, він міг годинами стояти на місці, не звертаючи уваги на те, що відбувається. У неувважності він міг не помітити черевиків, що залишилися в багнюці й продовжувати прогулянку босоніж. При цьому він був «душею компанії» і любив жіноче товариство. Міщанська скнарість поєднувалась в ньому із широтою душі, обережність з авантюризмом. Лекції Гегеля збирали до двох сотень студентів.

- Професорів, про яких переказували безліч анекдотів, знали тоді краще за акторів. Хоча Гегель і читав лекції майже без папірця, слухати його все одно було важко. Більшість ходили не слухати філософа, а подивитися на нього. Дехто зі студентів відверто зізнавався професорові, що не розуміє, про що він говорить. Той у відповідь тільки саркастично посміхався, а одному з таких слухачів порадив поглибити знання географії, мов і математики — настільки вважав своє вчення всеохоплюючим.

Філософське вчення

- Гегелева діалектика
- Гегель створив систематичну теорію діалектики, центральними поняттями якої є теза, антитеза та синтез (у Гегеля ці поняття називаються по-іншому). Ключові поняття Гегелівської діалектики:

- Правдиве є цілим:
- Тільки ціле є правдивим, а окремі речі - моменти цілого та і окремо взяті є неправдивими. Гегель вважає, що антитеза перебуває в тезі, оскільки обидва поняття співвідносяться до чогось вищого, спільного. Для цього потрібний прохід через інше. Отже, окреме існує тільки тому, що існує інше, разом із яким складає цілісність.

- **Противаги:**

- В стані синтезу противаги між тезою та антитезою нейтралізуються. Вони одночасно зникають, залишаються та переходять на вищий рівень.

- **Діалектика в мисленні та бутті:**

- Для Гегеля діалектика є не тільки методом мислення, але й формою, в якій розвивається все буття. При цьому, діалектичний саморух нашого мислення та діалектичний саморух буття - по суті один і той самим процес.

● Єдність та боротьба протилежностей:

- Буття складається із багатьох протилежностей.

Протилежності - рушійна сила, а рух - передумова існування, наприклад, потреба людської істоти. Потреба — суперечливість між існуючим та бажаним станом. Із цієї суперечливості виникає людська дія.

● Кількісне та якісне:

- Констатація переходу від кількісних змін до якісних.

Наприклад, вода не перестає бути рідиною доти, доки вона має температуру від 0 до 100 градусів. Нижче нуля вона стає твердою, а вище — набуває газоподібної форми.

- **Розвиток від нижчого до вищого:**

- в еволюції спостерігається розвиток від простіших структур до складніших.

- **Заперечення заперечення:**

- розвиток відбувається як заперечення заперечення (негація негації). Певний стан негується, який в свою чергу негується через новий стан, але таким чином, що попередній стан відновлюється, хоча в кількісно або якісно зміненій формі.

● Діалектика панування та кріпацтва:

- Приклад, який, можливо, надихнув Маркса. Теза свідомості поєднується із антитезою іншої свідомості. Обидві об'єднуються в битві, в якій йдеться про визнання. Синтеза - самосвідомість, проте, хазяїн та слуга залишаються. Не існувало б сенсу, який один другого вбив. Слуга сильніший пізніше, оскільки він є ближчим до природи. «Опрацьовуючи» природу, він стає хазяїном над нею та над своєю служницькою натурою. Він може досягти справжньої свободи, якщо повстане проти свого хазяїна. Синтезою цієї діалектики є свобода. Оскільки світова історія походить із абсолютного духу, який є вільним, розвиток подій можна пов'язати зі свободою. Маркс виводить із цього ідею класової боротьби.

